

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ

ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ

«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія»» було проведено у січні-квітні 2022-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (січень 2022),
- аналіз даних (лютий 2022),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (квітень 2022).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» (I (бакалаврський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяло участь 92 респондента/-ки, що складає 69,7 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Фізотерапія, ерготерапія».

Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 35 осіб (що склало 38 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 30 осіб (32,6 %), 3-й курс – 14 осіб (15,2 %) та 4-й курс – 13 осіб (14,1 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Фізична терапія, ерготерапія») та задоволення

від роботи кафедр університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 74,9, 68,6 та 71,5 % відповідно. Незадоволених (радше незадоволених та абсолютно незадоволених) вибором університету було 2,2 %, освітньою програмою — 9,7 % та роботою кафедр — 5,9 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 20,7 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 21,7 % — стосовно вибору освітньої програми, а стосовно роботи кафедр таких відповідей було 21,5 %.

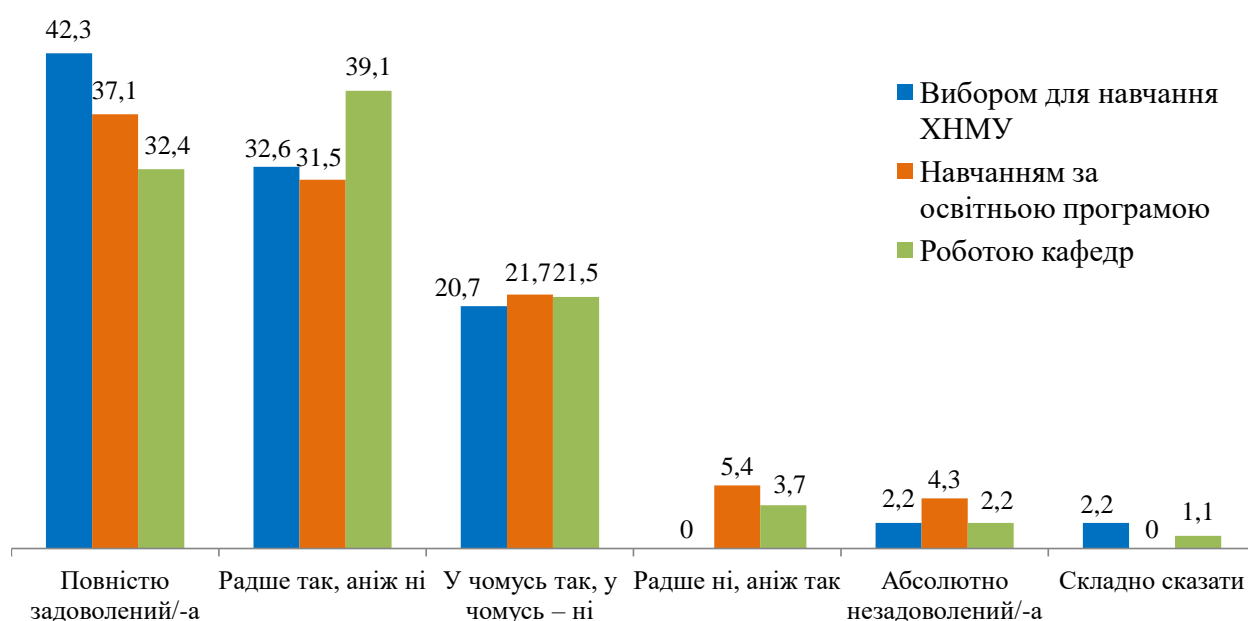

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для більшості респондентів/-ок, а саме, для 55,4 %. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно або радше не співпали, було 9,8 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 33,7 %. Не змогли відповісти на питання 1,1 % опитаних.

Половина здобувачів/-ок (51,1 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Серединну позицію займають 43,5 % респондентів/-ок. Таких, які негативно б ставились до якості освіти в університеті, було 5,4 %.

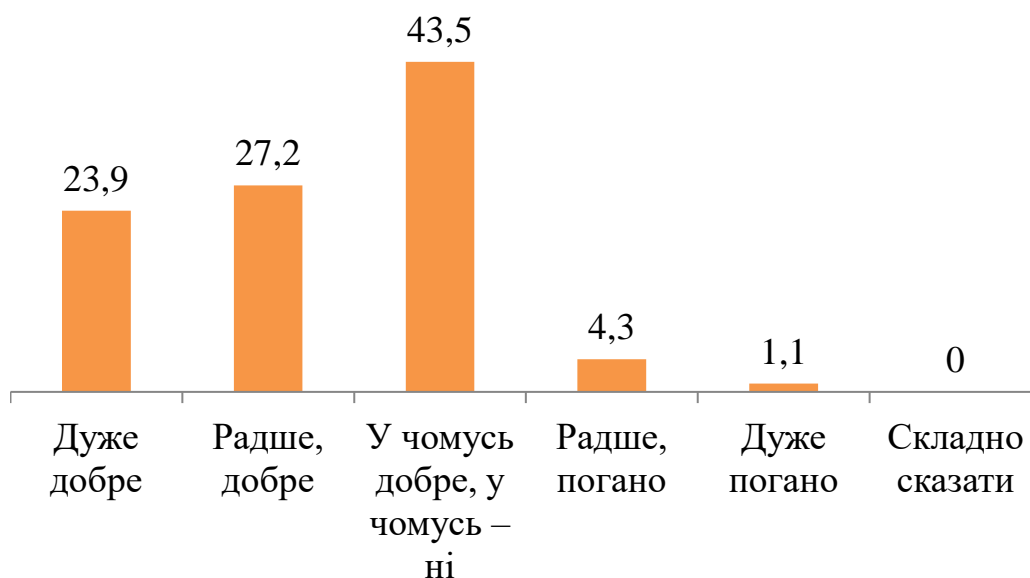

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (78,2 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 66,2 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (64,1 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Більше половини опитаних (55,4 %) вважають, що саме здобувачі впливають на якість освіти. Міністерство освіти і науки України посідає третю позицію (47,8 %), Навчально-науковий інститут якості освіти ХНМУ вважають відповідальним за якість освіти 45,7 %, адміністрацію ХНМУ — 43,5 %. Найменш

відповідальним за якість освіти здобувачі/-ки вважають завідувачів кафедр, тільки 37 % респондентів/-ок обрали цей варіант відповіді.

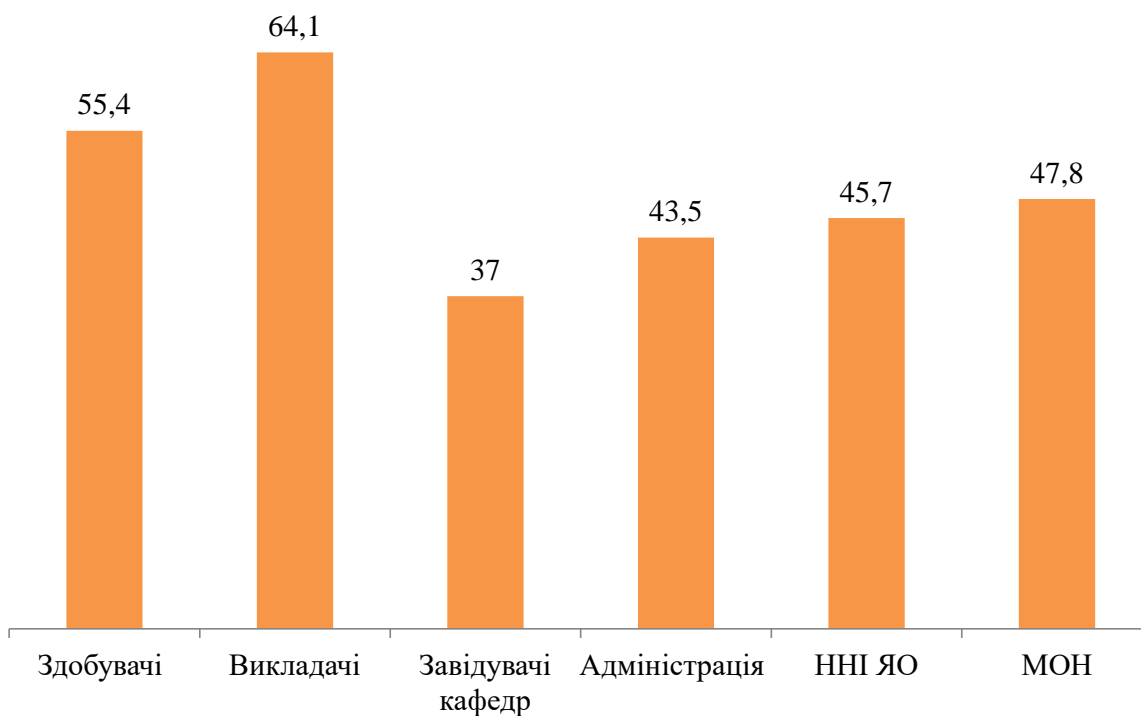

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, більшість опитаних підтвердили свою поінформованість за всіма аспектами (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі та завдання навчання був найбільшим (це зазначили 73,9 % респонденток/-ів).

Поінформованість про методи та форми навчання є на рівні 70,7 %, а про критерії оцінювання — 66,3 %. Обізнаність із змістом навчання також є високою, 65,2 %.

А найменший відсоток, 57,6 %, стосувався поінформованості про очікувані результати навчання.

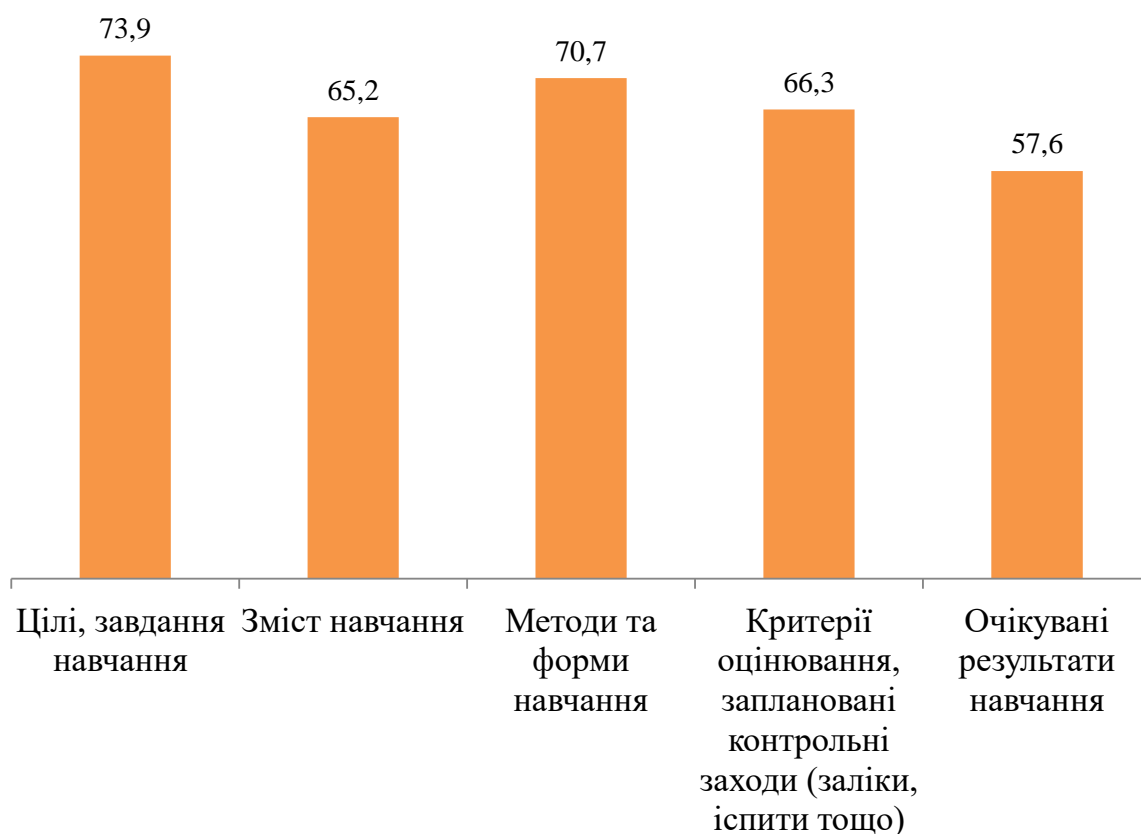

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (62 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених виявилось 6,5 %, абсолютно незадоволених не було. Ще 29,3 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні».

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «демонстрація презентації», «розповідь, пояснення», «реферати, доповіді, повідомлення» та «усне опитування» (про них згадали відповідно 89,1 %, 80,4 %, 77,2 % та 71,7 % респонденток/-ів). З великою вірогідністю можна припустити, що доволі рідко використовуються рольові ділові ігри (5,4 %), письмові творчі роботи (8,7 %) та симуляційне обладнання (10,9 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 71,7 %, вважають застосовані методи і форми ефективними, 55,4 % вважають їх сучасними та інноваційними, а 69,6 % — відповідними їхній освітній програмі. Неefективними та невідповідними освітній програмі ці методи вважають 6,5 %, а несучасними — 16,3 %.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, половина, 51,1 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 25 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 23,9 % не змогли надати однозначну відповідь.

Тільки 26,1 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення освітніх програм зі спеціальності. Більшість з тих, хто висловлював пропозиції (66,7 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). 70,6 % опитаних вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, ще 19,6 % вказують на те, що таку можливість їм надають окремі викладачі.

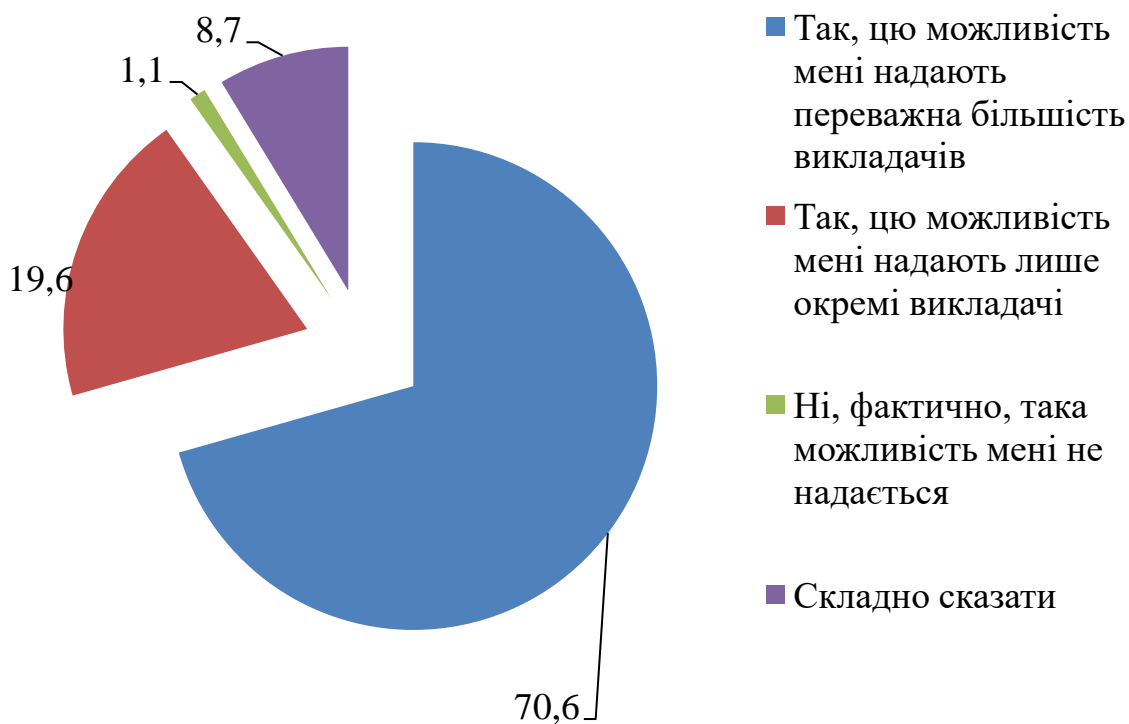

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Про відсутність такої можливості повідомили 1,1 % респондентів/-ок, 8,7 % утруднились із відповіддю.

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (65,2 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 8,7 % опитаних, та 26,1 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 63 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють добрі оцінки (середній бал – 3,4 із 5) із мінімальним коливанням – від 3,2 (так оцінили «методичне забезпечення самостійної роботи» та «логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін») до 3,6 («чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання» та «навантаження»).

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 22 респондента/-ки).

Частина відповідей не містили пропозицій, у 27,3 % від отриманих відповідей зазначалось, що «на мою думку все добре», «все влаштовує», «все задовольняє».

Побажання стосувались, насамперед, розширення практичної складової курсів (45,5 %):

«Хочеться більше практики на хворих»;

«Утвердження адекватного і повноцінного навчального плану з усіх дисциплін для всіх спеціальностей, надання доступу до практичної реалізації отриманих навичок»;

«Більше практики в клініці, демонстрування певних аспектів на практиці»;

«Більше практичних занять на симуляторах»;

«Більше практики»;

«Більше практичних занять на професійних кафедрах, робота з пацієнтами»;

«Додати студентам більше практики»;

«Більше практики, от прямо більше! За всі чотири роки практику я створював собі сам, просто хоча б домовляючись мені щось показати в індивідуальному порядку»;

«Виробнича практика, нормальна, у нас була тільки на першому курсі (на третьому курсі викладач нам просто роздав теми і сказав готувати реферати – така собі практика... Я розумію, що був ковід, але чому особисто я собі зміг домовитись ходити в обласну лікарню і вдавалось навіть потрапляти у відділення, які були на карантині – відповідно, можемо зробити висновок, що за бажання хтось міг би нам влаштувати практику, хоч якусь), а на другому курсі її взагалі не було, що буде після четвертого курсу не знаю, але великих надій у мене немає»;

«Більше професійного обладнання та інвентарю для практичних занять».

Частина відповідей (36,4 %) містила пропозиції щодо організації занять, змісту та форм навчання тощо:

«Прибрати відпрацювання ЛК з деяких предметів»;

«Додати такі предмети, як: фармакологія, акушерство та гінекологія, хірургія, пропедевтика, педіатрія, тому що ми працюємо абсолютно з різними людьми і треба розуміти про ту чи іншу проблему. Розширити методичну базу конкретно стосовно реабілітації. Хотілося б на основній кафедрі (яка на Шнейєра) бачити обладнання, з яким нам можливо доведеться працювати та надати можливість навчитись роботі з ним, а також обладнання та прилади для обстеження хворих — неможливо навіть банальному огляду навчитись, тому що є не всі пристосування для фіксування певних проб та досліджень стану хворого. Нащо ми сплачуємо такі гроші, якщо доводиться йти і там вчитись усьому? При цьому на роботі ще й платять... навіщо мені тоді універ? Тільки заради диплому, виходить, тому що особисто я 85 % знань отримала на роботі. Є проблема того, що не всі викладачі можуть зацікавити чи попросту дають непотрібну інформацію, а потім вимагають від нас чогось. Не логічно також ставити 4 роки 5000 годин фізкультури та всього 2 години на два тижня травми... Сподіваюсь, моя думка щось змінить»;

«Не ставити фізкультуру 4 роки підряд, кожен семестр реабілітологам (не потрібно з нас робити тренерів, допоможіть нам стати фізичними терапевтами)»;

«Вибіркові дисципліни, тут питання до адміністрації університету, спочатку ми групою та курсом обирали дисципліни, які нам потрібні та написали заяви та принесли їх в деканат. Потім нам сказали, що ні, усе змінилось, обирайте через АСУ. І там усе зроблено так, що не виходить обрати з усього переліку саме те, що тобі потрібно (бо на одній сторінці три предмета, які тобі усі потрібні, але обрати ти можеш тільки два) На моє запитання, а чому так, нам ці предмети не потрібні та запитання,

нащо ми тоді писали заяви, мені нічого не відповіли. Це основна претензія, з якою я зіштовхнувся за 4 роки»;

«Треба додати більше профільних предметів у освітню навчальну програму»;

«Додати практику для фізичної реабілітації, та вдосконалити розклад. Оскільки було +/- 22 фізкультури, і 4 анатомії, натомість анатомія важливіша за фізкультуру. Забезпечити цікаві заняття, на яких можна практикуватися, і зробити підхід викладачів до навчання більш сучасним, а не з методичок 80-90 років (дуже багато чого змінилося, і зараз актуальними і ефективними є зовсім інші методи реабілітації). І нам доведеться працювати саме з ними»;

«Хотілось б більше бесід на парах»;

«Для покращення освітньої діяльності за спеціальністю "Фізична терапія, ерготерапія" хотілося б отримати більше методичних матеріалів саме з нашої програми підготовки фахівців (як для самостійної роботи, так і для практичних занять). Також, є велике бажання отримувати більше варіантів міжнародних стажувань, практик та ознайомчих поїздок саме за спеціальністю "Фізична терапія, ерготерапія". Дякую за можливість надати свої пропозиції!»

«Деякі дисципліни можливо проводити дистанційно, що ніяк не вплине на якість освіти».

Здобувачі/-ки висловлювались також щодо викладачів:

«Взяти на роботу на кафедру досвідчених фахівців з фізичної терапії»;

«Більше кваліфікованих викладачів, які реально працюють в реабілітації (зараз на кафедрі реабілітації таких дуже мало, 2-3 людини)».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність, на рівні 94,6 %, була продемонстрована здобувачами/-ми з порядком і умовами вибору студентами вибірових дисциплін. Із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ ознайомлені 91,3 %; із заходами, що гарантують безпеку перебування в університеті ознайомлені 89,1 %.

Найменше здобувачі обізнані з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (73,9 %), із заходами, які проводить психологічна служба університету (75 %) та з інформацією про програми міжнародної академічної мобільності (77,2 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондентки/-ти задоволені можливістю користуватись доступом до інформаційних міжнародних ресурсів (82,6 %), рівнем безпеки перебування в університеті (81,5 %), рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (78,3 %), порядком і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін (76,1 %) та платформами дистанційної освіти університету (76,1 %)

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (45,7 %) та порядком оскарження результатами заліків, іспитів (67,4 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 23,9 % здобувачів, з яких 31,8 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 13 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами, 13 % — з іншими здобувачами освіти, 7,6 % — з представниками адміністрації.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, були отримані 6 відповідей, що складає 6,5 % від загальної кількості опитаних.

Більшість коментарів стосувалися взаємодії з викладачами:

«При спілкуванні з викладачем через соціальну мережу йому здалося, що я ставлюсь до нього без поваги, через що під час практичного заняття цю тему було піднято при 2 групах, не аргументуючи проявів моєї неповаги, викладач почав перераховувати свої здобутки та неможливість відношення до нього без поваги»;

«Викладач некоректний під час проведення занять, нав'язує свою думку, після починає морально тиснути на студентів, викладає незрозумілі речі, некомпетентний у спілкуванні зі студентами»;

«Викладач поводить себе дивно та неадекватно. Дістав занадто велику кількість людей та навіть своїх колег»;

«Викладач спеціально тягнув час для перескладання».

Ще два коментарі містять занадто мало інформації для розуміння суті конфліктів:

«Непорозуміння»;

«Особисте».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою.

Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває комунікабельність (63 %), відповідальність за власні дії (63 % опитаних), здатність висловлювати та відстоювати власну позицію (59,8 %); тоді як розвитку таких навичок, як «вміння вести за собою» (20,7 %), «навички співпереживання» (28,3 %) та «активна життєва позиція» (29,3 %) університет має приділити більше уваги.

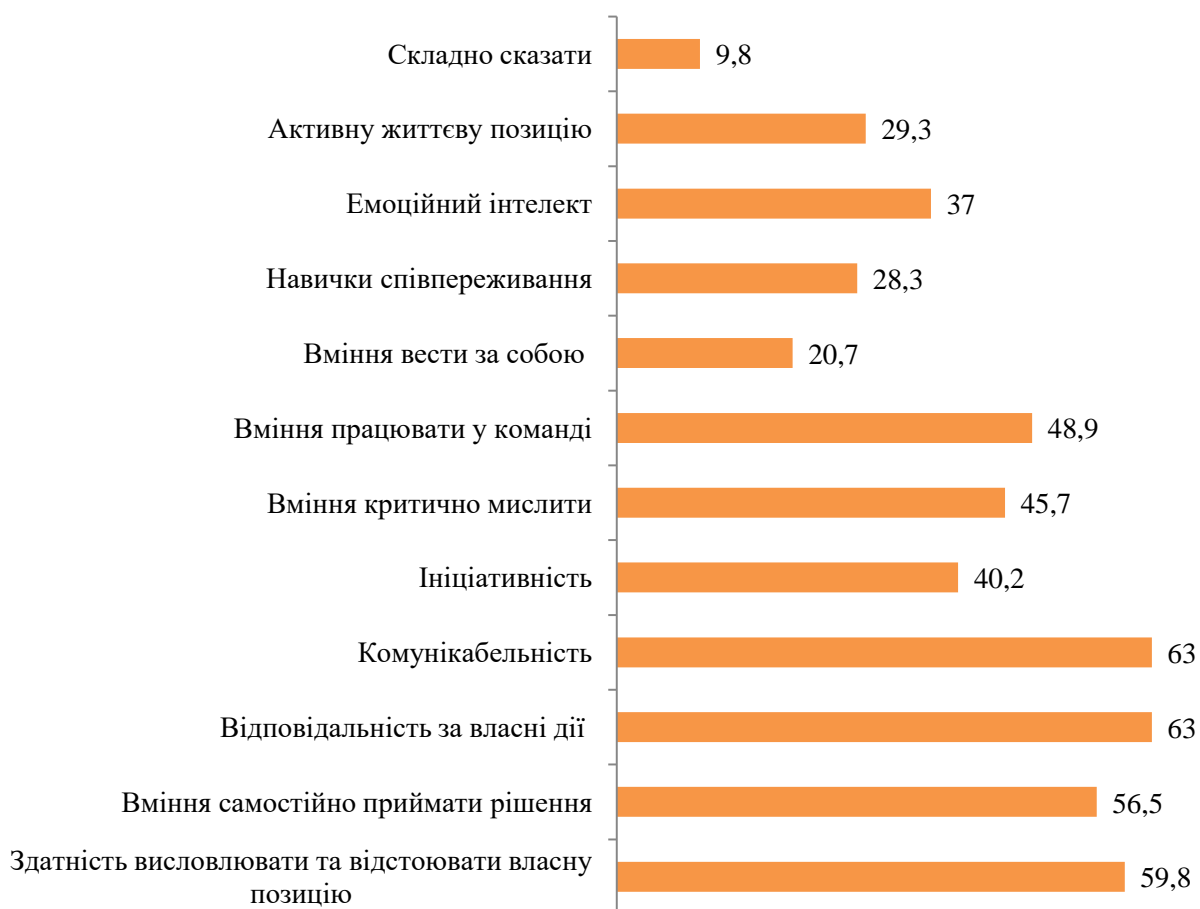

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Більшість опитаних (77,1 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 3,3 % респондентів/-

ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 19,6 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11).

Студентські «оцінки» є позитивними: 80,5 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

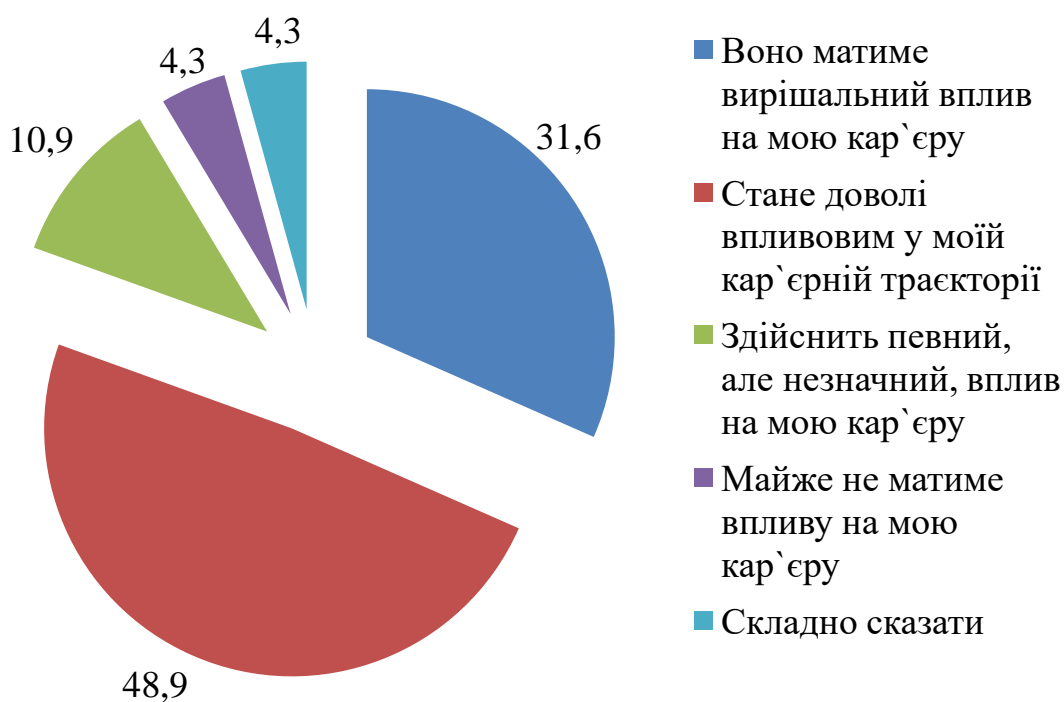

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру було 4,3 %.

Аналітичний звіт виконала 22.04.2022 р.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, positioned in the center of the page.

Дзюба О.М.